

ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΑΠΟ ΤΑ „ΣΕΝΙΛΙΑ“ ΤΟΥ ΙΒΑΝ ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ

Ο ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Περνούσα απ' ένα δρόμο... Μὲ σταμάτησε ένας ζητιάνος, ένα έτοιμόρροπο γεροντάκι: Μάτια κατακόκκινα, φωτιά, δακρυσμένα, χείλια μπλάχα, βρώμικα ράκη, συχαμερά ξληκή... "Ω, πόσο τὸν ἔκανε ἀπαίσιο ἡ φτώχεια!..."

Μοῦ ἄπλωσε τὸ συχαμερὸ πρησμένο χέρι του... "Εστέναζε, έμούγγιριζε ζητῶντας βοήθεια..."

"Αρχισα νὰ ψάχνωμαι δλοῦθε... Οὔτε λεπτά, οὔτε πορτοφόλι, οὔτε ρολόγι, οὔτε κάν μαντῆλι... Τίποτε δὲν εἶχα πάρει μοῦ μου.

Ο ζητιάνος περίμενε καὶ τὸ τεντωμένο χέρι του τρεμούλιαζε.

Δίχως νὰ ξέρω τί κάνω, ἐκτὸς τοῦ ἔσυτοῦ μου, σαστισμένος πῆρα τὸ πρησμένο χέρι του καὶ τόσφιξα:

— Μη! Βαρυγγούμας, ἀδερφέ μου, τοῦ λέω. Τίποτα δὲν ἔχω νὰ σου δωσω.

Ο ζητιάνος κάρφωσε πάνω μου τὰ δακρυσμένα του μάτια, τὰ μπλάχα χείλια κουνηθῆκαν, χαμογέλασε καὶ... μούσφιξε τὰ παγωμένα δάχτυλά μου.

— Καὶ τί μ' αὐτό; μουρμυύρισε. Κι' αὐτό ἐλεημοσύνη εἰνε, σ' εὐχαριστῶ, ἀδερφέ μου!

Καὶ τότε μοῦ φάνηκε ὅτι κι' ἔγω δέχτηκα ἐλεημοσύνη ἀπ' ἑκεῖνον τὸν ἀδερφό.

Η ΜΑΡΟΥΣΚΑ

"Οταν ζούσα στὴν Πετρούπολι, καὶ μοῦ τύχαινε νὰ πάρω ἀμάξι, ἀρχιζα ψιλοκουβεντα πάντα μὲ τὸν ἀμαξᾶ.

Ξεχωριστά δύμας μοῦ ἄρεσε νὰ κουβεντιάζω μὲ τοὺς ἀμαξηλάτες τῆς νυχτὸς, φτωχούς μουζίκους, πούρχοντουσαν ἀπ' τὰ πράστεια στὴν Πετρούπολι μὲ τὰ ἔλκηθρα τὰ βαμμένα μὲ ὄχρα καὶ τὰ παληαλογάκια τους, γιὰ νὰ πιάσουν κανένα παρά καὶ νὰ ἔξαγοράσουν τὴν ἀπελευθέρωσί τους ἀπὸ τὸν «ἀφέντη». Λιοῦ συνέβη κάποιε νὰ πάρω ἔναν τέτοιο ἀμαξᾶ. Ο ἀμαξᾶς αὐτὸς ἦταν παλλήκαρι ψηλό, λιγερό, μὲ δροσάτα μάγουλα, καταγάλανα γλυκὰ μάτια, μπράτσα Ήρακλῆ, μὲ μιὰ λέξι λεθεντουργιά.

— Περίεργο, εἶπα μέσα μου, πῶς κατορθώνει καὶ στέκε-

μέγαρο καὶ τράβηξε στὸ δρόμο. Εἶχε συνηθίσει στὴν ἐλευθερία καὶ στὴν ἀλητικὴ ζωὴ κ' εἶχε τρέξει νὰ βρῇ τὸν «ύμορφο Μπόμπ», μὲ τὸν ὄποιο εἶχαν πιάσει φίλιες στὸ μεταξὺ αὐτό. "Οταν ἑκεῖνος τὸν εἶδε νὰ παρουσιάζεται μπροστά του καὶ νὰ κουνάῃ τὴν οὐρίτσα του, τὰ ἔχασε. Σκέψη μάλιστα ὅτι ἔπρεπε νὰ τὸν γυρίσῃ στὸ μέγαρο, ἀφοῦ ἄλλωστε εἶχε πληρωθῆ τόσο καλά. Καὶ πράγματι, τὸν ἑστείλει μὲ τὸν ὑπηρέτη του.

Η Μάρτζορη ποὺ κόντεψε πάλι νὰ χάσῃ τὴ ζωὴ τῆς ἀπὸ τὴ θλίψι τῆς, μόλις τὸν εἶδε ὄρχισε νὰ κλαίῃ ἀπὸ τὴ χαρά τῆς, μὰ σὰν γυναῖκα πειράχτηκε ποὺ ὁ ἄγνωστος τῆς εἶχε στείλει τὸν «Μπιούτη» μὲ τὸν ὑπηρέτη του καὶ δὲν τὸν εἶχε φέρει ὁ ίδιος. Γι' αὐτὸς εἶπε στὸν καμαριέρη του:

— Νὰ πῆτε στὸν κύριό σας ὅτι πρέπει νὰ ἔρθῃ νὰ μοῦ ζητήσῃ συγγνώμην. Κάθε Πέμπτη ἀπόγευμα δέχουμαι λίγους φίλους. "Ας ἔρθῃ λοιπὸν νὰ τὸν γνωρίσω γιὰ νὰ ίδω ποιὸς εἶνε ὁ ἄνθρωπος ποὺ δὲν μὲ λογαριάζει!..

Κι' ὁ Μπόμπ, γιὰ νὰ διασκεδάσῃ πῆγε πράγματι στὸ μέγαρο τῆς Μάρτζορη. Τότε δύμας συνέβη κάτι τρομερό. "Η ἴδιότροπη νέα γοητεύτηκε ἀπὸ τὴν ὄμορφιὰ αὐτοῦ τοῦ κακοῦ ξανθοῦ ἀγγέλου τοῦ Μπρούκλιν καὶ τὸν ἀγάπησε παράφορα. Κι' αὐτὴ ἡ ἀγάπη ἔκανε τὸν Μπόμπ νὰ ἔγκαταλείψῃ τὴν ἐγκληματικὴ ζωὴ, νὰ γίνη ἔνας τίμιος ἄνθρωπος καὶ νὰ παντρευτῇ τὴ Μάρτζορη, ἀφοῦ, ἄλλωστε, κι' ὁ «Μπιούτη» ἥταν ἀπολύτως σύμφωνος γιὰ τὸν γάμο αὐτό...

ΧΕΝΡΥ ΤΖΑΦΕΡΣΟΝ

ταὶ σὲ τέτοιες πλάτες αὐτὸ τὸ ράκος, ὁ μαντύας του.

Τῷμορφο καὶ ἄτριχο πρόσωπο τοῦ ἀμαξᾶ μοῦ φαινόταν σκοτεινιασμένο, μελαγχολικό, βαρυεστημένο...

— Τί ἔχεις, λεβέντη μου; τὸν ρώτησα. Γιατὶ δὲν ἔχεις ὅρεξι; Σὲ τρώει τίποτα;

— Μὲ τρώει, ἀφέντη μου, μὲ τρώει τέτοια λύπη, ποὺ χειρότερη δὲν γίνεται. "Η γυναῖκα μου πέθανε! μ' ἀποκρίθηκε.

— Τὴν ἀγαπούσες τὴ γυναῖκα σου;

Χαμήλωσε λίγο τὸ κεφάλι του καὶ μ' ἀπάντησε:

— Τὴν ἀγαπούσα, κύριε! "Οχτὼ μῆνες εἶνε... Δὲν μπορῶ νὰ τὴν ζεχάσω. Μοῦ πιπιλίζει τὴν καρδιά! Καὶ τὶ τῆς ἥρθε νὰ πεθάνῃ; Νέα, γερή!... Σὲ μιὰ μέρα ἡ χολέρα τὴν ἔσφαξε.

— Καλὴ γυναῖκα ἥταν;

— "Αχ, κύριε! βαρυαναστέναξε ὁ φτωχός, τὶ ταιριασμένα ποὺ ζούσαμε μαζί! Πέθανε χωρὶς νᾶμαι κοντά της. "Αμα τόμαθα ἔδω — γιατὶ ποὺ λέτε τὴν ἔθαψαν εὐθὺς-εὐθὺς — ἔτρεξα στὸ χωριό, στὸ σπίτι. "Εφτασα περασμένα τὰ μεσάνυχτα. Μπήκα στὴν καλύθα μου, στάθηκα στὴ μέση καὶ λέω σιγανά-σιγανά: «Μαριγώ, ἔ, Μαριγώ! Πούσαι, Μαρούσκα μου;» Μονάχα τὸ τριζόνι τοιτσίριζε. Μὲ πῆραν τὰ κλάματα. Κάθησα κατὰ γῆς καὶ χτύπησα τὴ γῆ μὲ τὴ γροθιά μου.

— "Αχόρταγη, τῆς λέω, κοιλιά! Τὴν κατάπιες τὸ λοιπόν... Φάγε με κι' ἐμένα! "Αχ, Μαριγώ! Μαρούσκα μου, πούσαι;

— Μαριγώ! ξαναεἶπε καὶ χωρὶς ν' ἀφήσῃ τὰ χαλινάρια, σφούγγισε μὲ τὴν ἀνάστροφη μεριά τοῦ μανικιοῦ του ἔνα δακρυ χοντρό-χοντρό σὰ ρεθύθι. Κι' ἀφοῦ ἔσεισε τοὺς ὄμους του, οὔτε λέξι πειά δὲν ἔθγαλε.

— Οταν κατέβηκα ἀπὸ τὸ ἔλκηθρο, τοῦδωκα δεκαπέντε ρούσθια περισσότερο. Μὲ χαιρέτησε βαθειά, κρατῶντας μὲ τὰ δυό του χέρια τὸ σκοῦφο του κι' ἔπειτα τράβηξε σιγά-σιγά πάνω στὸ χιονισμένο σεντόνι τῆς παντέρημης στέππας.

Η ΜΥΙΓΑ

"Ωνειρεύτηκα ὅτι καθόμαστε ὡς εἴκοσι νομάτοι σὲ μιὰ μεγάλη κάμαρη μ' ἀνοιχτὰ παράθυρα.

Μεταξύ μας ἄντρες, γυναῖκες, παιδιά, γέροι... "Ολοι μας μιλοῦμε γιὰ κάποιο γνωστὸ ἀντικείμενο, μιλοῦμε θορυβωδῶς, ὅχι

ὅμως καὶ τόσο καθαρὰ, ὃστε νὰ ξεχωρίζῃ κανεὶς τὶ λέμε. "Αξαφνα μέσος στὴν κάμαρη μπαίνε ἔνα μεγάλο-μεγάλο, ὃδο δύο πόντους μάκρος, ἔντομο... "Εμοιαζε μὲ μυῖγα ἡ καλύτερα μὲ σφήκα: Ἰδο κορμί του σταχτερὸ σὰ λάσπη. Τοῦ ίδιου χρώματος κ' ἡ ἵσιες, τραχείες, φτερούγες του. Τὸ κεφάλι του τριγωνικό καὶ στὴν ἄκρη κόκκινο, κατακόκκινο, σὰ ματοθαμένο.

Τὸ παράδοξο αὐτὸς ἔντομο ἀδιάκοπα γύριζε τὸ κεφάλι του πρὸς τὰ κάτω, πρὸς τὰ πάνω, δεξιά-άριστερά, μετακινοῦσε τὰ πόδια του, καὶ ξάφνου πετοῦσε ἀπὸ τὸν τοῖχο, πούχε σκαρφαλώσει καὶ φτεροκόπαγε μέσος στὴν κάμαρη κι' ἔπειτα πάλε καθόταν καὶ πάλε πετοῦσε δῶ κι' ἔκει μὲ τρόπο ποὺ μᾶς τρόμαζε.

"Ολοι μας τὸ παρακολουθούσαμε μ' ἀλδία, μὲ φόβο, μὲ φρίκη μάλιστα... Κανένας μας δὲν εἶχε δῆ ποτές του τέτοιο ζούδι κι' όλοι φωνάζαμε: «Διώχτε τὸ τὸ τέρας!» Καὶ κινούσαμε τὰ μαντήλια ἀπὸ μακρυά, ἐπειδή κανένας δὲν τολμοῦσε νὰ τὸ πλησιάσῃ.

Μονάχα ἔνας ἀπὸ ὅλους μας, ὁ νεαρώτερος, ἔνας χλωμὸς νέος, μᾶς κυττοῦσε ἀτάραχα. Κινοῦσε τοὺς ὄμους, χαμογελοῦσε καὶ δὲν καταλάβαινε γιατὶ εἶχαμε θορυβηθῆ. Τίποτα αὐτὸς δὲν ἔθλεπε. Οὔτε ἄκουε τὸ φριχτὸ φτερούγισμα.

Ξάφνου τὸ ἔντομο, σὰν νὰ τὸν πρόσεξε. Πέταξε κατ' εὐθεῖαν ἀπάνω του, κάθησε στὸ κεφάλι του καὶ τὸν δάγκασε στὸ μέτωπο, πάνω ἀπὸ τὸ φρύδια. Τὸ παιδί στέναξε ἐλαφρὰ κι' ἔπεισε κάτω νεκρό.

"Η φοβερή μυῖγα στὴ στιγμὴ πέταξε κι' ἔχαθη... Καὶ τότε μονάχα καταλάβαιμε πῶς εἶχε μπῆ στὴν κάμαρη ὁ Θάνατος, ὁ ίδιος ὁ Θάνατος!

